

ASEAN đã rít khôn khéo trong việc duy trì các kênh liên lạc thiét thệc vớì Triu Tiên, trong khi vón tiệp tệc làm sâu sệc mớì quan hệ chiẻn lợc vớì Hàn Quệc, Trung Quệc và Nhệt Bẻn. Qiủu này giúp ASEAN có mọt vớ trí duy nhệt đờ đống vai trò xây dẻng và mang lợi kệt quệ trong việc ngẻn chẻn cuệc xung đờt đẻng đẻn gẻn ờ ông Bẻc Á.

ASEAN thng xuyên phi hong chu s ch trích do thi nhng phn ng và ting nói rõ ràng đđi vđi nhng cuc khng hong cng nh nhng vn đđ nghiêm trng xy ra trong khu vc cđa chính t chđc này. T vn đđ ngđđi Rohingya đ Myanmar cho đđn nhng xung đđt đđng đđn gđn trên Biđn đđng, ASEAN đđu phi vt đđn đđ có th tđp hđp đđđc ting nói phn ng thiđt thđc. Tuy nhiên, tình hình trên bán đđo Triu Tiên đđng mang đđn cho ASEAN mđt c hđi “duy nhđt” đđ hành đđng. Vđi mđc tiêu trđ thành đđng đđnh hình viđc hđi nhđp liên khu vc tđi đđng Á, ASEAN có th trđ thành cđ sđ, nđn tđng duy nhđt đđ khđi phđc đđi thođi và các cuc đđm phán hòa bình giđa các bên xung đđt.

Nhđn tđ không thđ thiđu

Sđ đđ vđ cđa Vòng đđm phán 6 bên nđm 2009 đđ khiđn Diđn đđn An ninh Khu vc ASEAN (ARF) trđ thành mđt cđ chđ duy nhđt cho các cuc tđp xúc ngođđi giđa các bên có liên quan, tđ Seoul và Bđc Kinh cho đđn Washington, Tokyo và Bình Nhđng. Nhìn chung, Triu Tiên đđ thđ hiđn mđt cam kđt “đđ thđng” trong viđc tđp cđn, giđa thiđp vđi thđ giđi bên ngođi khi thông qua ARF đđ gđi mđt pháđ đđn cđp cao đđn tham đđ các cuc hđp cđa ASEAN. Tháng 8/2017, Ngođđi trđng Triu Tiên Ri Yong-Ho đđ tham đđ Hđi nghđ ARF tđi Manila. Tđi đđy, ông Ri Yong-Ho đđ có cuc gđp, trao đđi tđng đđi mang tính xy đđng vđi Ngođđi trđng Philippines Alan Peter Cayetano, ngđđi chđu trách nhiđm vđi nđi dung bđn đđ thđo tuyên bđ cđa ASEAN vđ nhng mđi quan ngođđi an ninh khu vc.

Ngođđi trđng Ri Yong-Ho cđng có cuc gđp vđi Tđng thđng Philippines Duterte, hiđn là Chđ tđch luân phiên cđa ASEAN, vđi không khí thđm chí đđđc cho là tích cđc hđn. Sau cuc nói chuyđn dài và thân thiđn đđ, Tđng thđng Philippines đđ mô tđ Triu Tiên là mđt “đđi tác đđi thođi tđt”, đđng thđi khuyđn khđch, kêu gđi tđp tđc duy trì sđ tđp xúc bđn vđng giđa ASEAN và Bình Nhđng.

Triu Tiên đđng nhđ coi trđng, đđnh giá cao ASEAN nhđ mđt nhđn tđ tđng đđi trung đđp và quan trđng trong khu vc. Tđi Hđi nghđ thđng đđnh ASEAN tháng 4 vđa qua, Bình Nhđng đđ gđi mđt bđc thđ vđi đđi đđ thân thiđn khác thđng tđi Chđ

tch ASEAN (Tng thng Duterte), đ ngh ông khuyên các cng quc, đc biêt là M, đng đe đòa Triu Tiên, n u không c th gi i s phi hng chu m t “thm h a h t nhân”. Bình Nhng cng kêu gi ASEAN thúc đy “m t đ ngh phù h p” nhm ng n ch n cuc khng hoing có th x y ra t vi c gia tng cng thng h n n a. Không lâu sau đó, ông Duterte đã có cuc đi n đàm v i Tng thng M Donald Trump và Ch tch Trung Quc T p C n Bình, tho lu n vi n c nh c a bi n pháp ngo i giao đ i v i cuc khng hoing liên Triu.

Quan đi m c a Hàn Quc

Chính quy n Tng thng Moon Jae-in cng đã nh n th y đ đc giá tr đ i tác t i m n ng c a ASEAN v i hòa bình trên bán đòo Triu Tiên. Trên th c t, Seoul cng kêu gi t ch c khu v c này đóng vai trò tích c c h n n a trong cuc khng hoing. Cuc tháng 8 v a qua, Hàn Quc đã l n đ u tiên t ch c H i ngh quc t v m i quan h đ i tác ASEAN-Hàn Quc. Tng Th ký ASEAN Lê Lng Minh cùng Ch tch luân phiên ASEAN (Tng thng Philippines Duterte) và Ngo i trng Hàn Quc đã tham d cuc h p này. T i h i ngh, Ngo i trng Hàn Quc Kang Kyung-wha đã nhi t li t hoan nghênh vai trò tích c c h n c a ASEAN đ i v i cuc khng hoing trên bán đòo Triu Tiên. M t c v n c a Tng thng Moon Jae-in cho biêt chính ph Hàn Quc đang r t thi t tha và trng ch cng thng gi a M và Trung Quc trong v n đ này đ đc gi m b t. N u v n đ này không đ đc x lý đng cách, bán đòo Triu Tiên m t l n n a có th l m vào cuc chi n toàn di n.

Ngo i giao c a các c ch trung gian

Các c ch trung gian nh ASEAN đ đc xem là không th thi u cho vi c khôi ph c l ình ngo i giao tái thi t hòa bình, phù h p v i t m nhìn c a ông Moon v m t khu v c phi v khí h t nhân trên bán đòo Triu Tiên vào n m 2020. Công bng mà nói, các quc gia òng Nam Á cng đã chng t s đoàn k t và kiên đnh trng các hành đng gây b t n c a Bình Nhng. Trong nhng tháng g n đây, ASEAN đã th hi n rõ s lo ngo i bng vi c tuyên b “quan ngo i sâu s c” đ i v i các v th tên l a liên l c đòa c a Triu Tiên. V th h t nhân m i nh t c a Bình Nhng đã làm gia tng h n n a các bi n pháp c a ASEAN trong vi c ki m ch các đng thái khiêu khích c a Triu Tiên. òt trong b i c nh m i quan h g n gi v m t l ch s và đòa lý v i Triu Tiên, s đng tâm nh t trí c a các n c òng Nam Á là c c k quan trng đ i v i vi c th c thi có hi u qu các l nh trng ph t quc t chng l i Bình Nhng.

Liệu ASEAN có hành động?

ASEAN đã rất khôn khéo trong việc duy trì các kênh liên lạc thiết thực với Triều Tiên, trong khi vẫn tiếp tục làm sâu sắc mối quan hệ chiến lược với Hàn Quốc, Trung Quốc và Nhật Bản. Điều này giúp ASEAN có một vị trí duy nhất để đóng vai trò xây dựng và mang lại kết quả trong việc ngăn chặn cuộc xung đột đang diễn biến ở Đông Bắc Á. Bởi qua những hạn chế của hội đồng ASEAN, bao gồm nguyên tắc “đồng thuận” không hiệu quả, các nước Đông Nam Á có thể và nên tăng cường đẩy mạnh việc giải quyết thách thức trên bán đảo Triều Tiên. Một cuộc xung đột toàn diện trên bán đảo Triều Tiên sẽ gây ra tác động tiêu cực không thể tưởng tượng được với tất cả các quốc gia trong khu vực, bao gồm cả khu vực Đông Nam Á. Do vậy, đây là thời điểm cấp thiết để ASEAN tạo điều kiện cho Triều Tiên quay trở lại bàn đàm phán cùng với các quốc gia liên quan thông qua các thể chế đa phương (như ARF) hay song phương (qua các quốc gia thành viên).

Tác giả Richard Javad Heydarian là Phó giáo sư chính trị và quan hệ quốc tế trường Đại học De La Salle, Philippines. Bài viết đăng trên trang “ [RSIS](#) ” của Singapore.

Vui Hiên (gt)